10
12. jan.

Leiga fyrir vatnsmæla:

5—7	rúmmetra	mælir	kr. 250.00 á ári.
10—20	—	—	— 300.00 - —
50—80	—	—	— 800.00 - —

Gjald fyrir enduropnun heimæðar kr. 100.00, þó eigi lægra gjald en kostnaði nemur hverju sinni.

4. gr.

Húseigandi ber ábyrgð á greiðslu vatnsskatts húss síns og hefur vatnsveitan lögveð í húseigninni til tryggingar greiðslu skattsins.

5. gr.

Heimilt er hreppsnefnd fyrir eitt ár í senn að hækka eða lækka vatnsskattinn um allt að 50%, án staðfestingar ráðuneytisins.

Gjaldskrá þessi staðfestist hér með samkvæmt vatnalögum nr. 15 20. júní 1923, til þess að öðlast gildi þegar í stað, og birtist til eftirbreytni öllum þeim, sem hlut eiga að máli.

Félagsmálaráðuneytið, 12. janúar 1961.

F. h. r.

Hjálmar Vilhjálmsson.

Hallgrímur Dalberg.

BYGGINGARSAMÞYKKT

11
14. jan.

fyrir Garðahrepp.

I. KAFLI
Stjórn byggingarmála.

1. gr.

1. Byggingarnefnd fer með byggingarmálefni hreppsins undir yfirstjórn sveitarstjórnar.
2. Lóðareiganda eða lóðarleigjanda er heimilt, er honum þykir rétti sínum hallað með ályktuninni, að skjóta henni til fullnaðarúrskurðar stjórnarráðs.
   Nú greinir byggingarnefnd og sveitarstjórn á um afgreiðslu máls, sker þá stjórnarráðið úr.
3. Byggingarnefnd sér um, að byggingarsamþykktinni sé fylgt.

2. gr.

1. Byggingarnefnd skipa 3 menn, kosnir af sveitarstjórn árlega. Samtímis skal kjósa 3 menn til vara.
2. Byggingarnefnd heldur fund einu sinni í mánuði hverjum, eða oftar, ef formaður ákveður. Reglulegir fundir skulu að jafnaði haldnir fyrsta fimmtudag hvers mánaðar. Málefni, sem koma eiga fyrir byggingarnefnd, skulu koma til formanns byggingarnefndar fyrir hádegi þriðjudags næstan fyrir fundinn.
3. Nefndin heldur sérstaka gerðabók yfir athafnir sínar og ályktanir.

11 14. jan.

Heimilt er hverjum nefndarmanni, sem ekki er samþykkur ályktunum meiri hlutans, að láta bóka ágreiningsatkvæði sitt.

Allir viðstaddir nefndarmenn undirrita gerðabókina í fundarlok.

4. Gerðabókinni fylgi glögg skrá, svo gerð, að greinilega megi finna allar ákvarðanir nefndarinnar um einstaka fasteign og önnur atriði, er hún tekur til meðferðar.
5. Enn fremur haldi nefndin bréfabók og dagbók yfir öll bréf, er henni berast, og yfir bréf, er hún sendir frá sér.

3. gr.

1. Sveitarstjórn skipar byggingarfulltrúa. Hann er fulltrúi byggingarnefndar og hefur á hendi daglegt eftirlit með því, að fyrirmælum byggingarsamþykktar sé fylgt.

   Byggingarfulltrúa skal launa úr sveitarsjóði, en byggingarnefndin setur honum erindisbréf, er sveitarstjórn samþykkir.
2. Byggingarfulltrúi skal undirbúa öll mál, er lögð verða fyrir byggingarnefnd.
3. Bæjarverkfræðingur eða byggingaverkfræðingur skal árita alla útreikninga og uppdrætti viðvíkjandi burðarþoli í byggingunum.

   Lóðarskráritari eða byggingarfulltrúi skal afmarka allar stefnur húsa og girðinga, svo og hæð götu og lóðar við húshlið.
4. Byggingarnefndarmenn og byggingarfulltrúi skulu jafnan hafa frjálsan aðgang að byggingum þeim, sem eru í smíðum.

II. KAFLI
Byggingarleyfi.

4. gr.

1. Hver sá, er reisa vill hús, breyta því, gera girðingu eða önnur mannvirki á lóð sinni, skal senda byggingarnefndinni skriflega beiðni um það, og skulu henni fylgja tvíritaðir uppdrættir af hinu fyrirhugaða mannvirki, eftir mælikvarða 1:100, og tvírituð lýsing af öllu því, sem ekki sést greinilega á uppdráttum eða nauðsynlegt er til sönnunar því, að mannvirkið fullnægi ákvæðum þessarar samþykktar og þeim reglum, sem settar eru. Ef mannvirki er stærra á einhvern veg en svo, að fyrir komist í fyrirskipaða pappírsstærð eftir mælikvarða 1:100, má gera yfirlitsuppdrátt eftir minni mælikvarða.
2. Uppdrættir að húsi sýni grunnflöt kjallara og allra hæða þess, þversneiðingar og allar hliðar og gafla þess.

   Á uppdrætti skal rita öll aðalmál í metramáli og til hvers nota skuli hvert einstakt herbergi, svo og hæð á neðsta gólfi í hlutfalli við götuhæð og jarðhæð.

   Sé hús í samfelldri húsaröð, skal á uppdrætti sýna hluta af aðliggjandi húshliðum.
3. Séruppdrætti skal gera af:
   a) járnbentri steinsteypu og fleiru viðvíkjandi burðarþoli í byggingum; fylgi útreikningar, þar sem reiknað er með meiri notþunga en venjulegum íbúðarhúsanotþunga, skal þess getið á uppdráttum og hve mikill hann er;
   b) fyrirkomulag vatns- og skolpveitna og hita-, gas- og rafmagns-lagna um fyrirhugað hús, að því og frá því, allt eftir nægilega stórum mælikvarða;
   c) sérstökum hlutum húss eða mannvirkis, eftir svo stórum mælikvarða, að vinna megi eftir þeim, ef byggingarfulltrúi krefst þess.

   Séruppdrætti samkvæmt þessum lið þarf ekki að senda með beiðninni um byggingarleyfi, heldur nægir, að þeir séu samþykktir af byggingarfulltrúa og

afhentir í tæka tíð, að hans dómi (sbr. 20. gr. 2.1.). Byggingarfulltrúi áritar séruppdrættina í umboði byggingarnefndar. 11 14. jan.

Ef afrennsli frá kjallaragólfi í fyrirhuguðu húsi nær ekki til göturæsis á venjulegan hátt, skal uppdráttur af skolpleiðslu frá húsinu þó fylgja beiðninni um byggingarleyfi.

4. Þegar um breytingar á húsi er að ræða, skal uppdráttur sýna gerð og lögun þess fyrir og eftir breytinguna.
5. Uppdráttur af girðingum, auglýsingaspjöldum og öðrum mannvirkjum skulu glögglega sýna gerð þeirra.
6. Hverri beiðni um byggingarleyfi skal einnig fylgja tvíritaður uppdráttur af lóð þeirri, er byggja skal á, eftir mælikvarða 1:500, eða 1:1000 þar sem annað er ekki til, og sýni hann afstöðu til gatna og nágrannalóða, ásamt öllum mannvirkjum, sem fyrir eru í 20 metra fjarlægð frá lóðinni, og skal rita flatarmál lóðar og byggingar á uppdráttinn. Á uppdrættinum skal og sýnt, hvernig haga skuli aðgangi að húsinu, ef það stendur ekki við götu eða torg.
7. Uppdrættir allir skulu gerðir á haldgóðan, óstökkan pappír og þannig frá þeim gengið, að ekki máist letur eða drættir við geymslu. Stærð þeirra skal vera 42.0×59.4 eða 59.4×84.1 cm, og sé á hverjum uppdrætti afmarkaður 7×10 cm reitur til áritunar fyrir byggingarnefnd og dreginn mælikvarði.

Fylgi meira en eitt uppdráttarblað sömu beiðni, skal tölusetja öll blöðin og rita á hvert þeirra, við hvað uppdrátturinn á.

Standi alveg sérstaklega á, má byggingarfulltrúi leyfa að gera uppdrætti á stærri blöð en að framan er getið, þó í sömu hlutföllum.

8. Uppdrættir og útreikningar skulu gerðir af sérmenntuðum mönnum — húsameisturum, verkfræðingum eða iðnfræðingum.

Sá, sem uppdrátt gerir eða útreikning, skal undirrita hann með eigin hendi enda beri hann ábyrgð á, að árituð mál séu rétt og að uppdráttur og útreikningar séu í samræmi við settar reglur.

9. Byggingarfulltrúi tekur, fyrir hönd byggingarnefndarinnar, við öllum beiðnum um byggingarleyfi.

Hann athugar, að hverri beiðni fylgi nægilegir uppdrættir og lýsingar og leggur hana síðan fyrir byggingarnefnd ásamt tillögum sínum.

10. Umsækjanda skal tilkynna bréflega, hverja afgreiðslu mál hans hefur fengið.

Byggingarleyfi skal ritað á hvern uppdrátt og annað eintak uppdráttar síðan afhent byggingarleyfisbeiðanda gegn greiðslu byggingarleyfisgjalds. Hitt eintakið leggist í skjalageymslu nefndarinnar.

11. Ekki má nota fengið byggingarleyfi fyrr en byggingarfulltrúa hefur verið tilkynnt, hver múrarameistari sjái um múrsmíði, og hver húsasmíðameistari um trésmíði. Þessar tilkynningar skal rita á eyðublöð, sem byggingarfulltrúinn lætur í té.
12. Ekki mega aðrir en meistarar, sem hlotið hafa löggildingu byggingarnefndar, hafa umsjón með múr- eða trésmíði, hver í sinni iðn.

Byggingarnefnd má með samþykki sveitarstjórnar setja nánari reglur um þekkingu meistara, sem takast á hendur þessa umsjón.

Meistarar í hvaða grein sem er bera ábyrgð á, að allt verk, sem undir þá heyrir, sé vel af hendi leyst, í samræmi við reglugerðir, samþykktir og lög, og að í öllu sé farið eftir samþykktum uppdráttum. Ekki má meistari á nokkurn hátt breyta eða láta breyta verki, sem heyrir undir annan meistara (sbr. 24. gr. 3.1. og 25. gr. 14.1.).

Meðan á smíði stendur er meisturum skylt að hafa jafnan til taks á vinnustaðnum nothæf eftirrit af samþykktum uppdráttum, árituðum af byggingar-

11 fulltrúa. Verði meistari sekur um mjög stórfellt eða ítrekað brot á byggingar-
14. jan. samþykkt, má byggingarnefnd neita að taka hann gildan til umsjónar með smíði.

13. Byggingarleyfi veitir ekki heimild til framkvæmda, er koma í bága við byggingarsamþykkt, enda þótt samþykktur uppdráttur kunni að sýna eitthvað slíkt (sbr. 8. lið).

14. Byggingarleyfi fellur úr gildi, ef ekki er farið að nota það innan árs frá leyfisveitingu.

5. gr.

1. Áður en byrjað er að vinna að byggingu húss eða mannvirkis, skal sá, sem sér um verkið, tilkynna það byggingarfulltrúa. Sé hætt vinnu við húsbyggingu lengri tíma en 2 vikur, eða vegna frosta, skal tilkynna byggingarfulltrúa áður en verk er hafið að nýju (sbr. 17. gr. 6. lið). Meðan á verkinu stendur, skal enn fremur með sólarhrings fyrirvara tilkynna byggingarfulltrúa:
   a) Hvenær byrjað verði á undirstöðu eða byggingu húss.
   b) Hvenær rakavarnarlög verði gerð.
   c) Hvenær grind eða þak er reist.
   d) Hvenær timburgólf verði lögð á bita.
   e) Hvenær járn verði lögð í járnbenta steypu.
   f) Hvenær byrjað verði á hitaeinangrun gólfa, veggja og lofta.
2. Viðvíkjandi alls konar pípulögnum í húsum skal senda byggingarfulltrúa þær tilkynningar, sem fyrirskipaðar eru eða verða í sérstökum reglugerðum eða samþykktum.
3. Pallar, stoðir og annar umbúnaður þess konar, sem notaður er við smíði húsa og annarra mannvirkja, skal vera nægilega traustur, og fullnægja kröfum lögreglunnar (lögreglusamþykktar).

   Húsasmíðameistari ber ábyrgð á smíði alls slíks útbúnaðar, og verði settar sérstakar reglur um gerð hans, skal meistarinn sjá um að farið sé eftir þeim.
4. Húsasmíðameistarar bera ábyrgð á, að steypumót séu gerð svo traust og þétt, að þau skekkist ekki eða leki steypunni, þegar hún er látin í þau.
5. Múrarameistari ber ábyrgð á því, að allar járnbindingar séu samkvæmt uppdráttum, plötuþykktir séu réttar og steypugæði eins og áskilið er skv. 18. og 19. gr.

   Ofangreinda vinnu má ekki framkvæma að múrarameistara fjarverandi, nema hann feli það öðrum fagmanni, en þrátt fyrir það ber hann ábyrgð á verkinu.
6. Mótum má ekki raska eða taka utan af steypu fyrr en hún hefur náð nægum styrkleika, sbr. 18. gr.
7. Húsasmíða- og múrarameistarar skulu sjá um, að á steypt loft, bita, stiga eða palla verði ekki lagður verulegur þungi á meðan steypan er að harðna.

   Þurfi nauðsynlega að nota nýsteypt gólf, t. d. við uppsetningu móta, skal gæta ýtrustu varúðar að ofreyna ekki steypuna á einn eða annan hátt.
8. Ekki má taka neitt nýbyggt hús til afnota fyrr en fengið er vottorð byggingarfulltrúa um, að það sé fullgert og fullnægi kröfum byggingarsamþykktarinnar. Sama gildir um viðbyggingu og verulegar breytingar á eldri húsum.
9. Hafi breytingar verið gerðar á áður samþykktum uppdráttum, skal áður en vottorð er gefið, afhenda byggingarfulltrúanum uppdrætti, er sýni byggingunа, eins og gengið er frá henni.
10. Byggingarfulltrúi má gefa út bráðabirgðaleyfi til þess að taka hluta af húsi til afnota, ef húshlutinn er gerður samkvæmt samþykktum uppdráttum og fullnægir settum reglum.

III. KAFLI

Lóðir.

6. gr.

1. Hverju húsi, sem ætlað er fyrir íbúðir, skrifstofur eða vinnustofur, skal fylgja óbyggð lóð, er sé áföst við byggðu lóðina, og fer minnsta stærð hennar eftir vegghæð hússins (sbr. 12. gr.).
2. Lágmarksstærð óbyggðrar lóðar í hlutfalli við heildarstærð:

Vegghæð húsa m	Íbúðarhús %	Sambyggð verzl.- eða iðnaðarhús %
allt að 3.5	70	50
3.5—5.0	75	50
5.0—7.0	80	50
7.0—10.0	80	55
10.0—13.0		60
13.0 og hærri		65

Að öðru leyti segir skipulagsuppdráttur fyrir um stæði húsa á lóðum.

3. Þar sem byggingarreitir og lóðir eru svo bundnar samkvæmt skipulagi, að reglum í 2. lið verði ekki við komið, er byggingarnefndinni heimilt að veita nauðsynlegar undanþágur frá þeim.
4. Á óbyggða lóð, er fylgir húsi, má byggingarnefnd leyfa að gera skýli fyrir bifreiðar, reiðhjól, barnakerrur o. fl., enda sé hæð þeirra ekki meiri en 2.50 að þaki meðtöldu, svo og garðhús og gróðurhús, allt að 2.20 m há, enda sé samanlagður grunnflötur þessara bygginga ekki stærri en svo, að eftir sé óbyggður helmingur af flatarmáli allra bygginga á lóðinni.
5. Undir óbyggðar lóðir húsa má byggingarnefnd leyfa að gera geymslukjallara, enda séu þeir vatnsheldir og svo frá lofti gengið, að það þoli þá umferð og þau þyngsli, sem til greina koma, og yfirborðshæð í samræmi við yfirborð lóðar eða aðliggjandi gatna. Slíkir kjallarar skulu vera að minnsta kosti 1.80 m á hæð frá gólfi að bita eða lofti. Séð skal um næga birtu og yfirborðsvatni veita út í göturæsi.

7. gr.

1. Bil milli húsa, sem annaðhvort eða bæði eru ætluð fyrir íbúð, skrifstofu eða vinnustofur, má eigi vera minni en vegghæð hærra hússins að viðbættum jarðhæðarmun, ef lóð hallar að hærra húsinu, og skal ávallt miðað við hæstu vegghæð, sem leyfð er á hverjum stað, þótt lægra sé byggt. Bilið má þó aldrei vera minna en 6.0 m.
2. Í eldri hlutum bæjarins, þar sem lóðir eru þegar svo bundnar, að ákvæðum í 1. lið verði alls ekki við komið, má byggingarnefnd veita nauðsynlegar undanþágur (sbr. 6. gr. 3.1.).

8. gr.

1. Inn á hverja lóð skal vera greiður aðgangur frá götu og að hverju húsi á baklóð Byggingarnefnd ákveður um hverja lóð, hvaða ráðstafanir skulu gera, svo að nægilegt rými sé fyrir slökkvitól og björgunartæki, ef eldsvoða ber að höndum, og getur hún heimilað sameiginlegan gang frá götu fyrir fleiri en eitt hús.
2. Gangur í gegnum hús, sem ætlaður er gangandi fólki eða til þess að fara um með brunaslöngu, skal vera að minnsta kosti 1.20 m á breidd og 2.20 m á hæð, en gangur, sem ætlaður er til umferðar með bifreiðar, eigi mjórri en 2.50 m

11 og ekki lægri en 3.20 m og sé gólf hans stallalaust. Öll mál eru innanmál, og frá-
14. jan. gangur skal vera eldtraustur í hólf og gólf. Hurðir mega þó vera úr tré.
3. Ganga og óbyggðar lóðir, sem ætlaðar eru til umferðar eða til afnota fyrir slökkviliðið, má ekki nota til neins konar geymslu, heldur skal þar ávallt vera vel greiðfært og nægilega bjart.

9. gr.

1. Ekki má skipta lóð eða húseign, nema hver hluti fullnægi ákvæðum byggingarsamþykktar, enda komi til samþykki byggingarnefndar.
2. Samþykki nefndarinnar þarf og til þess að breyta lóðarmörkum vegna skipulags eða hentugra fyrirkomulags húsa á lóðum, sem liggja saman.

10. gr.

1. Lóðir og lönd skal girða á þann hátt, er byggingarnefnd samþykkir.
2. Ekki má girða með grjótgörðum, eða öðrum girðingum með slíkri gerð, að rottur og mýs geti átt fylgsni í þeim og ekki með gaddavír, nema sérstaklega standi á, og þá með leyfi byggingarnefndar.
3. Hurð eða hlið á girðingu má aldrei opnast út á götu eða gangstétt.

IV. KAFLI
Viðhorf húsa til gatna.

11. gr.

1. Hæð húsveggja, er snúa að götu, skal ávallt telja frá gangstétt í götulínu, eins og hún verður þegar gatan er fullgerð. Sé gatan með halla, getur byggingarnefndin ákveðið að byggja skuli hús með stöllum, eftir ákvörðun nefndarinnar í hvert skipti. Liggi hús að fleiri en einni götu má miða hæðina við þá götu, er lengsta hlið snýr að, eða við breiðari götuna, séu hliðar jafnlangar, en séu göturnar í mismunandi hæð, skal miða hæðina við þá götu, er lægra liggur, nema byggt sé með stöllum.
2. Vegghæð húss telst á miðju húsi frá gangstétt, eins og ákveðið er í 1. lið þessarar greinar, að skurðlínu milli þaks og veggflatar, en sé rishalli á þaki, eða hluta þess meiri en 45°, eða sé kvistur á þaki, skal bæta við vegghæðina mestu hæð, sem verður fyrir ofan línu dregna með 45° halla frá skurðlínu milli þaks og veggflatar.
3. Vegghæð húss við götu fer eftir ákvæðum skipulags bæjarins, en má þó aldrei vera meiri en götubreidd (sbr. 7. gr.), nema með sérstöku samþykki sveitarstjórnar.
4. Sé forgarður við hús, má telja hann til götubreiddar, er ákveða skal mestu vegghæð, en halli lóð eða götu, skal telja hæðarmuninn frá götulínu að húshlið með vegghæðinni.
5. Við torg, opin svæði og á gatnamótum má byggingarnefndin leyfa að byggja gafla, turna og þess háttar hærra en ákveðið er í 3. lið.

12. gr.

1. Hús og girðingar, sem standa í götulínu við gatnamót eða torg, skal hornsneiða þannig, að minnst 2 metrar séu numdir af hvorri hlið, mælt frá horni, enda sé sniðlínan aldrei styttri en 2 metrar.
2. Byggingarnefnd getur veitt undanþágu frá þessu ákvæði, ef byggingarlag mannvirkis eða aðrar ástæður mæla með því og það veldur ekki tálmunum á götuumferð.

13. gr. 11

1. Allar byggingar skulu að utan svo gerðar, málaðar eða húðaðar, að sæmilegar séu útlits. 14. jan.
2. Sé hús rifið eða það eyðist af öðrum orsökum, svo að ber veggur eða gafl komi í ljós, skal hann gerður að utan svo fullnægi kröfum þeim, sem gerðar eru í 1. lið.
3. Sé um friðaðar byggingar að ræða, skal algerlega óheimilt að breyta þeim á nokkurn hátt, nema réttir aðilar leyfi.

14. gr.

1. Útitröppur skulu að öllum jafnaði gerðar úr steypu eða steini eða álíka haldgóðu efni. Á þeim séu handrið sem þörf krefur, til þess að umferð sé hættulaus (sbr. 30. gr.).
2. Þrep út að götu má ekki ná meira en 25 cm út fyrir götulínu, enda sé óteppt af gangstétt 1.60 m. Horn séu sneidd.
3. Burðarbrær og aðrar þrær í gangstéttum séu lokaðar í gangstéttarhæð með hæfilegum, þéttum og nægilega sterkum umbúnaði. Þær mega ekki ná lengra út í gangstétt en svo, að nægilegt rými sé þar eftir fyrir pípulagnir, síma- og rafmagnsþræði o. þ. h.
4. Þar sem nauðsyn krefur skal afrennsli gert frá hvers konar þróm í sambandi við göturæsi.

15. gr.

1. Minni háttar framskot, súlur, bönd o. fl. til skrauts á húsum mega ná til jarðar, ef þau taka ekki nema 20 cm út fyrir húshlið í götulínu, en sé forgarður að götu, mega þau ná allt að $\frac{1}{5}$ af dýpt hans út fyrir húshlið, en þó mest 80 cm.

   Að öðrum kosti skal vera minnst 3.00 m að þeim frá jörð, og ekki mega slík framskot, bönd o. fl ná lengra út fyrir húshlið í götulínu en nemi $\frac{1}{20}$ af götubreidd og mest 80 cm.
2. Lokuð framskot (karnap) mega ekki vera nær lóðarmörkum en 1.60 m og samtalin breidd þeirra ekki meiri en $\frac{1}{3}$ af lengd húshliðar. Þó má leyfa slík framskot á lóðarmörkum, ef þau eru áföst við álíka framskot á nágrannahúsi. Að öðru leyti skulu þau fullnægja ofangreindum ákvæðum (sbr. 1. lið).
3. Byggingarnefnd er heimilt að veita undanþágur frá ákvæðum í 1. og 2. lið, ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi með tilliti til skipulagsuppdrátta.
4. Gólf í veggsvölum séu vatnsheld og vatni veitt af þeim í göturæsi.

   Af þökum framskota skal veita vatni í göturæsi.
5. Leyfa má að setja hlífðarþök úr gleri út úr húshliðum, enda séu minnst 4.00 m undir þau frá jörð og vatni veitt af þeim í göturæsi.
6. Hurðir mega ekki opnast út á götu eða gangstétt, og ekki gluggar, nema undir þá séu minnst 2.00 m.

   Sama gildir um óbyggð svæði milli húsa og götulínu, ef ákveðið er til breikkunar á götu síðar.

V. KAFLI
Efni til húsagerðar.

16. gr.

1. Hús, sem framvegis verða reist, skulu gerð úr steinsteypu, steini eða öðru eldtraustu efni, nema annað verði sérstaklega ákveðið um einstök hverfi eða bæjarhluta.
2. Í sundurlausri byggð má byggingarnefnd þó leyfa að gera einlyft íbúðarhús úr timbri, enda sé grunnflötur húss ekki stærri en 150 fermetrar, ef íbúð er aðeins á einu gólfi, en 100 fermetrar, sé íbúð á tveim gólfum.

17. gr.

14. jan . 1. Steinsteypa til húsagerðar skal gerð úr portlandssementi eða annari viðurkenndri sementstegund, sandi og möl eða grjótmulningi, í ákveðnum hlutföllum eftir rúmmáli. Skal blanda efnunum vel saman og láta hreint vatn í blönduna, svo að hún verði hæfilega rök.

2. Sement skal vera þurrt og óskemmt og fullnægja þeim kröfum, sem almennt eru gerðar til þeirrar vöru eða settar verða með sérstakri reglugerð.

3. Sandur skal vera hreinn, laus við mold, hvers konar lífræn efni, mýrarrauðu, jarðsýrur og salt. Sandkorn mega ekki vera stærri en svo, að þau fari í gegnum sigti með 8 mm möskvavídd.

Sandblandan skal vera þannig samsett, að minnst 20% og mest 70% af sandinum fari í gegnum sigti með 1 mm möskvavídd og minnst 55% og mest 90% í gegnum sigti með 33 mm möskvavídd.

4. Möl og grjótmulningur skal vera úr grásteini, eða ekki lakara efni, og laus við öll óhreinindi (sbr. 3. lið). Hver einstakur steinn skal vera það stór, að hann fari ekki í gegnum sigti með 8 mm möskvavídd og ekki stærri en svo, að hann fari í gegnum sigti með 60 mm möskvavídd, eða 30 mm möskvavídd, ef um járnbenta steypu er að ræða.

5. Á byggingarstað skulu vera stíur til geymslu á efni í steinsteypu svo að hver tegund haldist vel aðgreind frá annarri. Frá stíunum skal þannig gengið, að ekki mokist upp jarðvegur með efninu.

6. Ekki má steypa húsvegg né nokkurn hluta húsa úr frosnu efni eða í frosti, nema með sérstökum varúðarráðstöfunum, sem byggingarfulltrúinn tekur gildar, og hafi steypuvinnu verið hætt vegna frosta, má ekki byrja vinnu aftur, nema fengið sé til þess leyfi byggingarfulltrúa (sbr. 15. gr. 1. lið og 18. gr. 5. lið).

18. gr.

1. Steinsteypa í veggjum og undirstöðum skal ekki vera lakari en svo, að 1 hluti sements komi móti 3½ hlutum sands og 5 hlutum malar eða mulnings, 1:3 ½:5.

Járnbent steinsteypa skal ekki vera lakari en svo að 1 hluti sements komi á móti 3 hlutum sands og 3 hlutum malar og mulnings, 1:3:3.

2. Steypu í undirstöður og oplausum minnst 30 cm þykkum kjallaraveggjum má drýgja með hreinum, ósprungnum og vættum steinum, er nemi allt að 40% af rúmmáli steypunnar. Enginn einstakur steinn sé þó stærri á nokkurn veg en hálf þykkt undirstöðunnar, eða veggjarins og liggi ekki nær mótunum en 5 cm, og sé þannig komið í móti, að hvergi snerti steinn annan, heldur sé minnst 3 cm þykk steypa milli einstakra steina.

3. Járn, sem notað er í járnbenta steypu, skal vera hreint og óskemmt. Laust ryð skal strjúka af því. Hvert einstakt járn skal nákvæmlega beygt og því svo fyrir komið, sem uppdráttur eða lýsing segir til um. Járnin skulu vendilega bundin saman, svo ekki færist úr skorðum, þegar steypt er.

4. Steypustyrktarjárnin mega ekki vera nær yfirborði steypu en 1 cm í plötu og 1.5 cm í bitum og stoðum innanhúss, en utan húss skal bæta minnst ½ cm við fyrrgreint mál.

Áður en úttekt byggingarfulltrúa á járnlögn fer fram, skal öllum járnum komið fyrir í réttar skorður, með þar til gerðum steinsteypuflögum og stólum úr steypustyrktarjárni, er tryggir örugglega rétta fjarlægð járnanna frá yfirborði steypu.

Á líkan hátt skal séð fyrir því, að öll járn í bitum haldist innbyrðis í réttum skorðum, eins og uppdrættir gera ráð fyrir. Bil milli járna í bitum sé minnst 2 cm, en þó aldrei minna en þvermál járnanna. Séu járnin í fleiri lögum, skal vera minnst 1 cm bil milli laganna.

5. Steypu skal helzt hræra í hrærivél, í minnst 1 mínútu frá því síðasta efnið er komið í vélina. Verði ekki hjá því komizt að handhræra steypu, þá skal auka sementið um 20%. Þess skal gæta sérstaklega, að steypa verði ekki óþarflega vatnsborin. Múrarameistari skal ávallt hafa viðurkennt sigmál á byggingarstaðnum, til þess að prófa mýkt steypunnar. 11 14. jan.

Fyrir venjulega járnbenta steinsteypu til íbúðarhúsagerðar er 6—10 cm sig hæfilegt, en sé sig meira en 15 cm er steypan óþarflega vatnsborin.

6. Mót má ekki taka utan af steypu fyrr en teningsstyrkleiki hennar er um 160 kg/cm², og er þá miðað við teninga, sem eru 10 cm á kant, og steypublöndu 1:3:3.

Á þeim tíma árs, sem frosts er ekki að vænta, er ekki nauðsynlegt að steypa teninga til prófunar á styrkleika steypunnar, sé eftirfarandi reglum fylgt:

1. Veggmót og hliðarmót á bitum má taka burt eftir 3 sólarhringa.
2. Burðarmót fyrir plötur og bita má taka burt eftir (4+4 1) sólarhringa, þar sem 1 táknar minnsta haf plötu eða lengsta haf bita í metrum.
3. Súlumót má taka burt eftir (2+2H) sólarhringa, þar sem H táknar hæð súlu í metrum.

Ofangreindar reglur miðast við, að hiti sé minnst + 3°C. Þá sólarhringa, sem hiti er lægri en + 3°C, skal ekki telja með.

Þess skal þá ávallt gætt að hafa öryggisstoðir undir plötum og bitum minnst 2 vikur, eftir að mót eru tekin burt. Öryggisstoðum skal koma fyrir áður en mót eru tekin burt. Slíkar ráðstafanir skal gera í samráði við byggingarfulltrúa.

Á þeim tíma árs, sem frosts má vænta, má ekki byrja á steypuvinnu, ef hitastig er lægra en + 3°C, nema sérstakar ráðstafanir séu gerðar, sem byggingarfulltrúi tekur gildar, til þess að forða steypunni frá skemmdum, skyldi hitastig lækka til muna.

Á þessum tíma árs er múrarameistara skylt að hafa á byggingarstaðnum minnst 6 teningsmót, 10 cm á kant, til þess að steypa teninga til prófunar á styrkleika steypunnar, áður en mót eru tekin burtu. Teninga þessa skal steypa að byggingarfulltrúa viðstöddum, og skal geyma 4 þeirra við sömu skilyrði og hinn steypta hluta mannvirkisins, en tvo þeirra innanhúss, þar sem þeir verða ekki fyrir áhrifum frosts.

Sé fljótharðnandi sement notað í staðinn fyrir venjulegt portlandssement, má taka mót af steypunni þegar hún hefur náð áðurgreindum teningsstyrkleika.

Á þeim tíma árs, sem ekki er krafizt að steypa teninga til prófunar á steypu, má rífa mót utan af steypunni fyrr en framangreindar reglur gera ráð fyrir, samkvæmt þeim upplýsingum, sem verksmiðjan er framleiðir sementið, gefur um eiginleika þess og gæði. Slíkar ráðstafanir skal gera í samráði við byggingarfulltrúa.

19. gr.

1. Með sérstöku leyfi byggingarnefnda má nota önnur efni til húsagerðar en gert er ráð fyrir í þessari samþykkt, svo og annað byggingarlag.
2. Með leyfi nefndarinnar má og blanda steinsteypu öðruvísi en ákveðið er í 17. og 18. gr., ef efni og steypa eru rannsökuð í viðurkenndri rannsóknarstofu og vottorð liggja fyrir um gæðin.
3. Synji byggingarnefnd um slík leyfi, má umsækjandi áfrýja máli sínu með venjulegum hætti.

11
14. jan.

VI. KAFLI
Undirstöður.

20. gr.

1. Grafa skal fyrir undirstöðum allra burðarveggja eða gera aðrar ráðstafanir, svo að þær standi á föstum botni, enda sé minnst 1.25 m niður fyrir þær frá lægsta jarðveg við húsið fullgert, nema föst klöpp sé ofar.
2. Ekki má byrja á undirstöðum fyrr en byggingarfulltrúi hefur skoðað botninn og fallizt á, að gerð undirstaða sé nægjanlega traust með tilliti til botnsins, stærðar hússins og fyrirhugaðrar notkunar þess.

   Ef byggingarfulltrúa þykir ástæða til, getur hann krafizt rannsóknar á burðarþoli botns og útreikninga á undirstöðum. Verkfræðingur samþykkir slíka útreikninga (sbr. 3. gr. 3 lið).
3. Undirstöður skal hlaða úr grjóti og múra með sementi eða gera úr steinsteypu.
4. Ef byggt er á lóðarmörkum, mega undirstöður ekki ná inn á nágrannalóð, nema með samþykki eiganda hennar.

   Séu tvö hús eða fleiri reist áföst og ekki samtímis, eða sé hús reist í pörtum, skal ganga svo frá undirstöðum, að komið verði í veg fyrir skemmdir vegna missigs.

VII. KAFLI
Steinsteypt hús.

21. gr.

1. Alla múraða og steypta veggi skal verja gegn jarðraka með því að leggja í þá vatnsheld rakavarnarlög úr efni, sem byggingarfulltrúi tekur gilt. Í kjallaragólf, eða í neðsta gólf á húsi, sem er kjallaralaust, skal og leggja slíkt rakavarnarlag.
2. Rakavarnarlag í veggi skal leggja þannig:
   a. Í alla veggi, sem ekki liggja að kjallara, 8—12 cm fyrir ofan jarðvegshæð, en þó neðan neðsta gólfs í húsi, eitt lag.
   b. Á alla kjallaraveggi í hæð við rakavarnarlagið í kjallaragólfi, eitt lag.
   c. Í alla kjallaraveggi, sem liggja að jörð, tvö lög, eins og tilgreint er í a- og b-lið.
3. Alla kjallaraveggi, sem liggja að jörð, skal verja gegn jarðraka á milli rakavarnarlaga (sbr. 2. lið c) á þann hátt, sem byggingarfulltrúi samþykkir.
4. Í stað þeirra rakavarna, sem nefndar eru í 1.—3. lið þessarar greinar, má steypa veggi og gólf að öllu leyti úr vatnsheldri steinsteypu.
5. Þar sem ekki er kjallari undir húsi, skal gæta þess að lífræn efni í grunnstæðinu geti ekki valdið skemmdum á húsinu, enda sé bil milli jarðvegs og gólfs vel loftræst.

22. gr.

1. Þykkt og gerð veggja í steinsteyptum húsum skulu háðar útreikningi sérfróðs manns (sbr. 1. gr. 3. og 8. lið), nema um venjuleg ójárnbent íbúðarhús sé að ræða, ekki hærri en þrílyft, og sé engin hæðin meiri en 2.75 metrar, mæld af gólfi og á. Portveggur telst hæð.
2. Í slíkum húsum má veggjaþykkt útveggja vera minnst 21 cm á efstu hæð og 2 cm meiri fyrir hverja hæð, sem neðar dregur. Undir gluggum ofan kjallara skal heimilt að þynna veggi í allt að 14 cm, enda séu járn lögð í efri brún steypunnar milli stöpla.
3. Burðarveggir innanhúss í nefndum húsum skulu ekki vera þynnri en 12 cm á efstu hæð og 2 cm þykkari fyrir hverja hæð, sem neðar dregur.

4. Allar veggjaþykktir eru miðaðar við mál í steypumótum, áður en steypt er í þau, og ákvæðin í 2. og 3. lið gilda því aðeins
   að bil milli burðarveggja sé hvergi meira en 5.25 metrar eftir breidd hússins og 10 metrar eftir lengd þess,
   að burðarveggir allir hvíli á undirstöðum,
   að enginn veggjastöpull sé mjórri en ⅓ hluti af samanlagðri vídd opanna beggja megin við hann, og að járnbent steinsteypa sé höfð yfir veggjaopum.
5. Sé hús reist á lóðarmörkum skal vera eldvarnarveggur út að nágrannalóð, og má hann ekki vera sameiginlegur fyrir tvö hús, nema þau séu byggð samtímis.
6. Standi hús á nágrannalóð, nær lóðarmörkum en 3.15 m og án eldvarnarveggs, skal gera eldvarnarvegg við nýja húsið, ef ekki er minnst 6.30 m bil milli húsanna, nema eldvarnarveggur verði jafnframt gerður við eldra húsið.
7. Þar sem nú er sameiginlegur eldvarnarveggur milli tveggja húsa, má ekki rífa hann, meðan annað húsið stendur.
8. Við hús, sem nú stendur nær lóðarmörkum en 3.15 m eða nær nágrannahúsi en 6.30 m og er án eldvarnarveggs, skal gera slíkan vegg þegar aðalviðgerð fer fram á því.
9. Eldvarnarveggur skal vera úr steinsteypu og minnst 18.5 cm á þykkt, en á honum mega ekki vera gluggar, dyr eða önnur op. Ekki má heldur gera raufar í vegginn, fyrir pípur né annað, nema minnst 18.5 cm þykkt sé eftir óskert af veggnum frá þeirri hlið, er snýr að nágrannalóð. Bitar úr járni eða tré mega ekki ná lengra inn í vegginn en hér var sagt.
10. Eldvarnarvegggur skal ná minnst 15 cm upp fyrir þak hússins, og skal svo frá honum gengið að ofan, að vatn geti ekki sigið í hann. Á tvílyftum húsum eða lægri skal þó nægja, að aldvarnarveggur nái þétt upp að yztu þakklæðningu.

23. gr.

1. Alla útveggi íbúðarherbergja skal einangra gegn hitatapi, þannig að tapið verði ekki meira en 1 hitaeining á klukkustund um 1 fermetra stóran veggjaflöt fyrir hvert hitastig, er mismunar úti og inni. Sama gildir um kjallaragólf í íbúðarherbergjum og loft- og gólfplötur, sem útiloft liggur að.
2. 7 cm þykkar, vel þurrar vikurplötur fullnægja í útveggi, sem gerðir eru samkvæmt ákvæðum 22. gr. um veggjaþykktir. Sé veggjaþykkt eða veggjagerð önnur en þar um ræðir og þar sem annað efni er haft til einangrunar, skal færa sönnur á einangrunargildi veggjarins.

24. gr.

1. Öll gólf og loft í steinsteyptum húsum skulu gerð úr járnbentri steinsteypu og samkvæmt uppdráttum og útreikningum (sbr. 4. grein 3. og 8. lið).
2. Við útreikning á járnbentum gólfum og loftum í íbúðarhúsum skal reikna notþunga á gólfum 200 kg/m^2 og þunga steypunnar 2400 kg/m^3.
3. Heimilt skal vera að leggja pípur fyrir rafmagnsþræði í járnbenta steypu, sé það gert um leið og steypt er, en bannað er að koma þar fyrir vatns-, hitaveitu- eða skolppípum. Þar sem slíkar lagnir þurfa að fara í gegnum járnbenta steypu, skal gera op fyrir þær um leið og steypt er. Aldrei má bora eða höggva göt eða raufar í járnbentar plötur, bita, súlur eða veggi, né aðra burðarveggi, nema sérstök nauðsyn krefji og komi þá til leyfi byggingarfulltrúa, er gerir viðeigandi varúðarráðstafanir.

11
14. jan.

VIII. KAFLI
Timburhús.

25. gr.

1. Í timburhúsum, sem leyfð kunna að verða samkvæmt heimild í 16. gr. 2. lið, skulu stoðir í útveggjum þakhæðar og næstu hæðar þar fyrir neðan ekki vera grennri en 10×10 cm og á hæð þar niður af 10×12.5 cm, en hornstoðir 12.5×12.5 cm, enda sé hvorug hæðin meira en 3.0 m mælt að bita og á, og bil milli burðarveggja ekki meira en 4.25 m.
2. Í burðarveggjum innanhúss skulu stoðir á þakhæð og næstu hæð þar fyrir neðan ekki vera grennri en 7.5×10 cm, og á hæð þar niður af 10×12.5 cm, enda sé hvorug hæðin meira en 3.0 m.
3. Sé lofthæð meiri en 3.0 m og allt að 3.5 m eða bil milli burðarveggja allt að 5.25 m, skulu stoðir vera 2.5 cm gildari á annan veginn en tiltekið er í 1. og 2. lið. Sé hæðin meiri en 3.5 m eða bilið meira en 5.25 m, skal leggja fram séruppdrátt að húsgrind, er verkfræðingur áritar.
4. Stigahúsveggi skal gera eins og burðarveggi innanhúss.
5. Nota má stoðir með öðrum gildleika en tiltekið er í undanförnum liðum, ef samur er styrkleikinn.
6. Stoðir í öllum veggjum skulu ekki vera strjálli en svo, að ein stoð komi á 1.2 m í vegglengd að meðaltali, og hvergi má vera meira bil milli stoða en 1.6 m.
7. Samanlögð breidd glugga- og dyraopa má ekki fara fram úr helmingi vegglengdar, nema byggingarnefnd samþykki séruppdrátt.
8. Undir bita á grunn eða kjallara komi aurslá, er sé fest við hann með járnboltum, og sé hún ekki grennri en stoðirnar í veggnum upp af. Aursláin skal varin gegn fúa með efni, sem byggingarfulltrúi tekur gilt.
9. Ofan á bita komi undirstokkur, jafnbreiður og stoðir og ekki þynnri en 6 cm, og þar ofan á stoðirnar. Þar sem stoð stendur milli bita, skal fella tré undir hana milli undirstokks og aurslár eða vegglægju.
10. Milli allra stoða í vegg sé að minnsta kosti eitt þverband og í hverjum vegg minnst 2 sniðbönd. Þverbönd, sniðbönd, vegglægjur og syllur skulu vera úr jafngildum við og stoðir.
11. Bitar í gólfum séu ekki strjálli en svo, að bilið milli þeirra mælt að miðju og á, sé 85 cm, að meðaltali og hvergi meira en 1 m.
12. Gildleika bita má reikna eftir formúlunni $bXh^2=300XeX1^2$, þar sm b táknar breidd bitans, h hæð hans, hvorttveggja í centimetrum, en e bilið milli bita, mælt af miðju og á, og 1 bilið milli burðarveggja, hvorttveggja í metrum.

    Breidd bita má þó aldrei vera minni en $\frac{2}{5}$ af hæð hans ($b = 0.4$ h), nema stífur séu látnar milli bita í efri og neðri brún, ekki grennri en 10×5 cm, og skal slíkur frágangur háður samþykki byggingarfulltrúa. Sé hæð bita minni en $\frac{1}{20}$ af bili milli burðarveggja, skal leggja fram útreikning, er sýni, að svignun bitans sé minni en 1:270 af lengd hans.
13. Bitatré mega ekki vera með barkhornum á meira en hálfa lengd bitans, og flötur í toppendanum að minnsta kosti helmingur af óskertum þverfleti hans.
14. Ekki má skerða burðarþol bita með því að gera í þá raufar eða göt, en þar sem aukabitar koma í bita, skal styrkja þá svo burðarþolið rýrni ekki vegna tappagatsins.
15. Máttarvið í húsgrindum skal vandlega festa saman á venjulegan hátt og auk þess með járnum (sinklum), og samþykki byggingarfulltrúinn frágang inn.
16. Utan á grind útveggja komi klæðning úr 2.5 cm þykkum borðum, pappi og listar og síðan bárujárn, ekki þynnra en nr. 26 B.W.G. eða annað skjólefni, er byggingarnefnd tekur gilt. Klæðning og járn sé vandlega neglt.

17. Innan á útveggi komi pappi og minnst 1.8 cm þykk borð eða annað ekki lakara efni. 11 14. jan.
18. Á grind innveggja skal þilja á sama hátt og innan á útveggi, en sleppa má pappalaginu.
19. Enginn veggur milli íbúðarherbergja má vera lakari en svo, að þil úr 1.8 cm þykkum borðum, eða lag úr ekki lakara efni, sé hvoru megin og 5.0 cm renningar á milli.
20. Í öll bitalög skal setja milligólf úr borðum milli bita og ofan á það tróð úr efni, sem byggingarfulltrúi tekur gilt. Sé notað þungt efni í tróðið, má byggingarfulltrúi krefjast þess, að notaðir séu gildari bitar en ákveðið er í 12. lið þessarar greinar.
21. Ofan á bita skal gera gólf úr minnst 3.2 cm þykkum, hefluðum og plægðum borðum. Sé gólfið haft úr harðviði, eða sé það gert úr fleiri borðalögum, má byggingarfulltrúi leyfa að nota þynnri borð.
22. Neðan á bita skal þilja með minnst 1.8 cm þykkum borðum. Í einbýlishúsum skal byggingarfulltrúa samt heimilt að leyfa að sleppa þessari klæðningu og þá einnig milligólfi, svo að loftið verði með sýnilegum bitum að neðan.

IX. KAFLI
Þök.

26. gr.

1. Sperrur og skammbita í þökum með pappa- eða bárujárnsklæðningu má reikna eftir formúlunni $bXh^2=140XeX1^2$, en $bXh^2=155XeX^2$, ef klætt er með steini, skífu eða annarri álíka þungri klæðningu. Í formúlunni þýðir b breidd og h hæð trésins í centimetrum, en e fjarlægðin milli sperra, mælt af miðju og á, og 1 hafið milli undirstaða, mælt á loftbitum, eða lofti, þverbeint niður undan sperrum, hvort tveggja í metrum.
2. Bilið milli sperra, mælt af miðju og á, má ekki vera meira en 1 metri, ef klætt er með bárujárni eða pappa, og ekki meira en 80 cm, ef klætt er með steini, skífu eða annarri þungri klæðningu.
3. Ef um stór þök er að ræða eða sérstaklega stendur á, getur byggingarnefndin krafizt burðarþolsreikninga.
4. Sperrur skulu hvíla á syllum eða vegglægjum og festar við þær, en þær séu tryggilega festar við burðarveggi hússins eða efsta gólf, og skal frágangur slíkur, að útvegg húss geti ekki stafað hætta af útspyrnuátaki þaksins.
5. Utan á sperrur komi súð úr 2.5 cm þykkum borðum og þar utan á bikpappi, en síðan skal klæða með bárujárni, ekki þynnra en nr. 24 B.W.G., eða öðru eldtraustu efni, sem byggingarnefnd samþykkir.
6. Byggingarnefnd má leyfa að nota pappa í yztu þakklæðninguna á steinsteypt hús í sundurlausri byggð, enda gæti nefndin þess, að gerð pappans sé slík, að ekki stafi sérstök eldhætta af, og sé þyngd hans minnst 2 kg á fermetra. Enn fremur skulu þau skilyrði sett, að súð sé úr plægðum borðum, að þakhalli sé ekki meiri en 1:3 og að pappinn sé allur fastlímdur við súðina.
7. Ef íbúð er á þakhæð undir súð, skal setja þil á milli sperra ag skammbita um miðja hæð þeirra og síðan ganga frá þaki að innanverðu eins og frá útveggjum timburhúsa (sbr. 25. gr. 17. lið), en fylla bilið milli þilveggjarins og innri klæðningar með tróði, er byggingarfulltrúi tekur gilt.
8. Í samfelldri húsaröð má enginn kvistur vera nær lóðamörkum en 3.15 m.
9. Ónotað rúm milli efsta lofts og þaks skal hæfilega loftræst, svo ekki safnist

11 14. jan.

þar saggi, og sé íbúð undir súð, skal hitaeinangra loftið eftir fyrirmælum byggingarfulltrúa (sbr. 23. gr.).

10. Á öll þök húsa skal setja nægilega víðar og hallamiklar þakrennur og úr þeim veggrennur í samband við göturæsi eða afrennsliskerfi hússins.
11. Á hús, sem eru við almannafæri og eldri en þessi samþykkt, en eru þakrennulaus, skal setja þak- og veggrennur, eins og segir í 10. lið, áður en eitt ár er liðið frá gildistöku samþykktarinnar. Sama gildir um hús, þar sem þak- og veggrennur eru í ónothæfu standi (sbr. 26. gr. lögreglusamþykktar).
12. Snjógrindur skal setja á þök og króka til festingar á stigum eða köðlum, ef byggingarfulltrúi telur þess þörf og byggingarnefnd krefst þess,

X. KAFLI

Reykháfar og eldfæri.

27. gr.

1. Reykháfar í húsum skulu hlaðnir úr brenndum múrsteini eða gerðir úr steinsteypu og standa á fastri undirstöðu. Reykháfur má aldrei hvíla á timburgólfi.
2. Reykháfar mega ekki hallast meira en 15° frá lóðréttri línu og aldrei út yfir stiga. Byggingarnefnd getur þó leyft meiri halla á reykháf, ef sérstaklega er um beðið, og fylgi séruppdráttur og útreikningur.
3. Reykháfur skal að jafnaði vera ferstrendur, veggþykkt eigi minni en 12 cm og innanmál 15 cm á hvorn veg. Skal reykháfurinn ekki ná minna en 75 cm upp fyrir húsmæni og aldrei meira en 3 metra upp úr þakfleti. Af hæð reykháfs ofan efsta gólfs mega þó aldrei meira en ⅔ hlutar vera ofan þakflatar, nema sérstakar ráðstafanir séu gerðar. Í slíkan reykháf má leiða reyk frá allt að 8 lokuðum eldstæðum, en sé um miðstöðvarhitun að ræða, skal útreikningur skera úr um það, hvort stækka þurfi reykháfinn (sbr. 4. gr. 3. 1.).
4. Sé reykháf ætlað að flytja svo mikinn reyk, að 15 cm vídd nægi ekki, eða þurfi reykháfur að ná meira en 3 metra upp úr þaki, skal leggja séruppdrátt og útreikning fyrir byggingarnefnd, er ákveður gerð og hæð reykháfsins. Byggingarnefnd getur krafizt þess, að slíkur reykháfur sé fóðraður með eldföstum steini, eða annarri einangrun. Byggingarnefnd krefst þess, að allir reykháfar séu einangraðir með 7 cm vikurplötum, eða annarri jafngóðri einangrun.
5. Þar sem reykháfur fer í gegnum timburgólf eða þak, skal gera veggi hans svo þykka, að minnst 23 cm séu alls staðar frá innri brún hans að máttarviðum, og þar, sem timburveggur kemur að reykháf, skal svo frá ganga, að hvergi sé minna en 23 cm frá innri brún reykháfsins að máttarviðum.
6. Gólf, loftklæðningar og þil má láta ganga að reykháf, en ekki festa við hann á nokkurn hátt. Yfir rifuna má leggja lista, er festur sé við reykháfinn, en ekki má nota trétappa til festingar.
7. Reykháf má aldrei þilja eða klæða með pappa eða striga, heldur eiga úthliðar reykháfs ætíð að vera sýnilegar og óþaktar og auðvelt að komast að þeim til viðgerðar. Þó skal heimilt að mála reykháf og líma á hann veggfóður.
8. Utan um hverja pípu frá eldstæði skal múra járnhring í reykháfinn, þannig gerðan, að hvorki pappinn né hringurinn geti ýtzt inn fyrir innra borð reykháfsins.
9. Á hverjum reykháf skulu vera nægilega mörg sótop, svo að auðvelt sé að hreinsa veggi hans og ná sóti úr honum. Sótopi skal loka með járnhurð í járnumgerð, og skal gerð hennar háð samþykki slökkviliðsstjóra, sem einnig segir fyrir um fjölda sótopa á hverjum reykháf.
10. Í reykháf má ekki festa leiðslur, loftnet eða slíkt, nema gerður sé tryggilegur

umbúnaður til festingar og reykháfurinn sé nógu traustur, og er þetta hvort- 11
tveggja háð áliti og leyfi byggingarfulltrúa. 14. jan.

28. gr.

1. Frá hverju eldstæði, þar sem kynnt er kolum eða öðrum föstum eða fljótandi efnum, skal leiða reyk í hlaðinn eða steyptan reykháf, annaðhvort um múraðar eða steyptar reykpípur, eða um járnpípur, sem mega aldrei vera mjórri en 10 cm.
2. Frá innri brún reykganga og reykpípna skal ávallt vera minnst 23 cm bil að timbri eða viðarlíki, og reykpípur úr járni mega ekki vera lengri en 3 metrar, nema sérstakt leyfi komi til.
3. Ef ganga þarf undir reykpípu, skal vera minnst 1.90 m frá gólfi að henni, og reykpípa má aldrei fara gegnum gólf, heldur skal hún sett í reykháf á sömu hæð og eldstæðið er.
4. Ekkert eldstæði má standa nær timbri eða viðarlíki en svo, að minnst 23 cm sé milli þess og ytri brúnar eldstæðisins, og á þetta við bæði veggi og gólf. Auk þess skal þekja timburgólf undir eldstæði og kringum það með eldtraustu efni, er nái minnst 30 cm fram fyrir það, en 23 cm til hliða og aftur fyrir. Sé um límofn eða annað eldstæði að ræða á verkstæðum, þar sem farið er með eldfim efni, skal gólfið þakið eldtraustu efni minnst 50 cm út fyrir ytri brún eldstæðisins á alla vegu og fyrir framan eldholið skal auk þess hafa 50 cm háan kassa úr málmi, festan við ofninn, svo að glæður úr honum hljóti að falla í kassann.
5. Sérhvert opið eldstæði (kamína) skal vera í beinu sambandi við reykháf, sem ekki flytur reyk frá öðrum eldstæðum, og skal þess vandlega gætt, að ekki stafi eldhætta af.
6. Þess skal sérstaklega gætt, að svo vandlega sé gengið frá gerð lofthitunarofna, umbúnaði öllum og pípum frá þeim, að eldhætta stafi ekki af.
7. Miðstöðvarkötlum. sem hafa stærri hitaflöt en 1.3 fermetra, skal koma fyrir í sérstökum herbergjum, sem múruð eru eða sementshúðuð í hólf og gólf.

   Sé ketill kynntur með fljótandi eldsneyti, skal þess sérstaklega gætt, að fyrirkomulag eldsneytisgeymslu sé slíkt, að eldhætta stafi ekki af.
8. Leyfi byggingarnefndar þarf til þess að setja upp brauðgerðarofna, bræðsluofna, gufukatla og önnur slík sérstæð eldstæði, og skal hún gæta þess, að hvorki eldhætta né óhollusta stafi af.

   Skulu öll slík mannvirki auk þess fullnægja þeim ákvæðum, sem sett eru í reglugerðum og lögum um eftirlit með verksmiðjum og vélum.
9. Brennsluloft frá föstum eldstæðum, sem kynnt eru með gasi, skal leiða í reykháf um járnpípu og búa svo um, að ekki geti slegið úr reykháf niður í eldhol. Um slíkar pípur gilda sömu fyrirmæli og um reykpípur.
10. Öll eldunar- og hitunartæki, sem geta orðið heitari en 100°C, skal setja minnst 23 cm frá timbri eða viðarlíki, þótt ekki séu hituð með eldi.

XI. KAFLI

Stigar, lyftur og veggsvalir.

29. gr.

1. Í öllum húsum, þar sem íbúð er á meira en einni hæð, skal vera að minnsta kosti einn stigi, og á hverri hæð frjáls og óhindraður aðgangur að honum úr hverri íbúð.

   Séð skal um, að nægileg birta og loft komist að hverjum stiga og stigahúsi.
2. Einn stigi nægir í húsi, þar sem ekki eru meira en 4 íbúðir á hverri hæð, enda sé húsið ekki hærra en þrílyft. Frá engum stað í húsinu má þó vera meira en 25 metra vegalengd að stiga, og sé greiðfært að honum.

11 14. jan.

3. Á öllum stigum skal vera handrið öðru megin, eða beggja megin, ef stiginn liggur ekki að vegg. Handrið sé minnst 80 cm á hæð, mælt lóðrétt upp af þrepsbrún, og minnst 90 cm meðfram stigaopum.

Milli rimla á handriðum má eigi vera meira bil en 15 cm. Sömu reglur gilda um umbúnað veggsvala, eftir því sem við á.

4. Í einbýlishúsum skal minnsta breidd stiga vera 80 cm, en í öðrum tvílyftum húsum 1.00 m og í þrílyftum húsum 1.10 metrar. Liggi stigi að vegg, skal telja breidd hans frá vegg að handriði, en sé handriðið beggja megin, milli handriða.
5. Stigar niður í kjallara og upp á þakhæð mega vera mjórri en nú var sagt, enda sé þar engin íbúð.

Á föstum stigum skal þó ávallt vera handrið.

6. Ganghæð stiga má hvergi vera minni en 2.10 m og hvert skref 63 cm. Skrefið er samanlögð hæð tveggja uppstiga og breidd eins þreps. Þrepsbreidd skal mæla í ganglínu, sem er talin 45 cm frá innri brún handriðs þeim megin, sem þrep er mjórra, og má aldrei vera minna en 24 cm, sé hús tvílyft, en 26 cm, sé hús hærra.

Á hverju þrepi, sem ekki er breiðara en 30 cm, skal vera minnst 4 cm breitt innskot, sem ekki telst til þrepsbreiddar í þessu sambandi.

Í stigum, sem liggja um fleiri hæðir, skal sem næst sama þrepsbreidd vera á öllum hæðum. Sé aukastigi settur í hús, þarf hann ekki að fullnægja ákvæðum þessarar greinar.

7. Stigapallar og gangur meðfram stigum skulu vera minnst jafnbreiðir stigunum, en breidd og lengd gangs frá útidyrum að stiga ekki minni en 1⅓ sinnum breidd stigans og gangurinn hvergi lengri en 2.20 metrar.
8. Í tvílyftum húsum, þar sem aðeins ein íbúð er á efri hæð, mega stigar vera úr tré, en skulu þá þiljaðir og sementshúðaðir að baki.

Í öðrum húsum skal gera stiga úr járnbentri steinsteypu.

9. Útitröppur skulu ávallt vera gerðar úr steini eða steinsteypu og ekki vera hærri en 1.50 m. Að öðru leyti gilda sömu reglur um gerð þeirra og stiga, en byggingarnefnd má leyfa að víkja frá þeim, ef ástæða þykir til (sbr. 14. gr. l. og 2. lið).

30. gr.

1. Séu lyftur í húsi, skulu þær fullnægja þeim kröfum, sem settar eru í lögum og reglugerðum um eftirlit með verksmiðjum og vélum.
2. Ákvæðin um stiga í íbúðarhúsum gilda jafnt, þótt einnig sé lyfta í húsinu.

XII. KAFLI

Íbúðir.

31. gr.

1. Íbúðarherbergi er hvert það herbergi í húsi, sem ætlað er til dagvistar eða næturvistar fyrir fólk, eða hvorttveggja, en það er talin sérstök íbúð, ef eldhús fylgir, hvort heldur herbergin eru eitt eða fleiri.
2. Lofthæð íbúðarherbergis má ekki vera minni en 2.50 m, nema um loft- eða kvistherbergi sé að ræða. Í slíkum herbergjum nægir 2.20 m hæð, og sé herbergi undir súð, skal sú hæð vera yfir minnst hálfum gólffleti þess, og sé enginn veggur lægri en 85. cm.
3. Gólfflötur íbúðarherbergis má ekki vera minni en 4 fermetrar, og í hverri íbúð skal vera að minnsta kosti eitt herbergi, er sé ekki minna en 14 fermetrar að gólffleti.
4. Á hverju íbúðarherbergi og eldhúsi skal vera gluggi á útvegg, sem má opna, og skal glerflötur í gluggum íbúðarherbergis ekki vera minni en 1/15 af gólffleti þess.

5. Íbúðarherbergi má ekki gera á skammbitalofti.
6. Í kjallara má ekki gera íbúðarherbergi, ef gólf hans er meira en 80 cm undir yfirborði jarðvegs við gluggahlið þeirra, og ekki ef gluggahliðin veit á móti norðri — frá norðvestri til norðausturs — eða er nær götu en 3 m.
7. Frágangur veggja, lofta og gólfa í íbúðarherbergjum skal vera sem segir í 24.—26. gr. þessarar samþykktar, og skal svo til haga, að nægilegan hita megi hafa í hverju einstöku íbúðarherbergi.
8. Hverri íbúð skal fylgja forstofa, sem hafi óhindraðan aðgang að stigahúsi eða gangi að stigahúsi eða að útidyrum, og sé hún ekki mjórri en 1.30 m.
9. Hver íbúð skal hafa frjálsan aðgang að vatnssalerni, sem ekki má vera sameiginlegt fyrir meira en tvær íbúðir og þá þannig fyrir komið, að ekki þurfi að fara um forstofu eða herbergi hinnar íbúðarinnar til þess að komast að því.

   Vatnssalernisklefi skal vera minnst 0.85 fermetrar að gólffleti, hafa nægilega loftræstingu og svo frá öllu gengið sem fyrir er mælt í heilbrigðissamþykkt eða öðrum reglugerðum hreppsins hér að lútandi.

   Sé hús svo í sveit komið, að ekki náist til holræsis fyrir rennsli úr vatnssalerni, skal við það gera önnur nægilega mörg selerni, er fullnægi ákvæðum heilbrigðissamþykktar.
10. Hverri íbúð skal fylgja hæfilega loftræst geymsla, er sé ekki minni að gólffleti en 1/20 af brúttóflatarmáli íbúðarinnar og manngeng.
11. Þvottahús, sem fylgja íbúðum, skulu hafa vatnsheld gólf með afrennsli, og svo gengið frá lofti og veggjum, að þoli raka og gufu.
12. Ef ekki er gluggi á hjörum í stigahúsi, þvottahúsi eða miðstöðvarherbergi, skal loftræsta þau á fullnægjandi hátt út fyrir vegg eða upp fyrir þak, en ekki inn í reykháf.
13. Séu skarnpípur settar í hús, skal þess vandlega gætt, að svo sé um þær búið, að ekki stafi óhollusta af. Skulu pípuop jafnan fara í fullri vídd upp úr þaki.

XIII. KAFLI

Hús til annarra afnota en íbúðar.

32. gr.

1. Hús, sem ætluð eru til annarra afnota, en íbúðar, svo sem t. d. verksmiðjur, vinnustofur, skólahús, íþróttahús, verzlunarhús og geymsluhús, eru háð þeim kröfum um styrkleika, gerð og afstöðu, sem byggingarnefndin gerir í hvert skipti, að svo miklu leyti, sem ákvæði þessarar samþykktar ná ekki til þeirra.
2. Í skólahúsum, leikhúsum, kvikmyndahúsum og öðrum samkomuhúsum skulu allar hurðir opnast út.
3. Í þeim húsum, sem ætluð eru til iðnaðar eða einhvers verknaðar, sem hefur í för með sér óþrif eða óþef eða sérstök eldhætta stafar af, skal þess sérstaklega gætt, að fylgt sé fyrirmælum heilbrigðissamþykktar eða eftir atvikum brunamálasamþykktar og engin hætta stafi af.

33. gr.

1. Skýli, önnur en bifreiðaskýli, sem leyfð kunna að vera samkvæmt 6. gr. 4. lið þessarar samþykktar inni á lóðum íbúðarhúsa, má byggingarnefnd heimila að byggja úr timbri, enda þótt annars sé krafizt, að byggingar seu gerðar úr eldtraustu efni. Eldvarnarveggur skal þó ávallt vera að nágrannalóð, ef nær er en 3.15 m.
2. Byggingarnefnd getur og leyft að þekja slík smáhýsi með pappa (sbr. 26. gr. 6. lið).

11 14. jan. 3. Vinnuskúra, sem aðeins eru notaðir meðan á byggingu húss stendur, má byggingarfulltrúi leyfa með þeirri gerð, sem honum finnst hæfa í hvert sinn.

34. gr.

Gripahús, fjárhús og fuglahús má hvergi gera í íbúðarhúsahverfum og ekki forir né haugstæði, en þar sem slík mannvirki eru leyfð, skulu þau fullnægja ákvæðum heilbrigðissamþykktar og kröfum heilbrigðisnefndar.

XIV. KAFLI
Óþrif.

35. gr.

1. Sé ætlazt til að framkvæma gagngerða breytingu á húsi eða endurbæta það að verulegu leyti, og séu í því rottur eða mýs eða önnur meindýr (veggjalýs, kakkalakkar), skal húseigandi láta eyða þeim áður en byrjað er á verkinu.
2. Eigi að rífa gamalt hús, skal gæta sömu varúðarreglna áður en niðurrifsverkið er hafið, enda má ekkert hús rífa, nema áður sé tilkynnt byggingarfulltrúa.

XV. KAFLI
Byggingarleyfisgjöld.

36. gr.

1. Fyrir leyfi til að reisa hús og stækka skal greiða í bæjarsjóð 15 aura fyrir hvern teningsmetra af utanmáli hússins, og skal mæla hæðina frá kjallaragólfi að skurðlínu milli þaks og veggflatar, og sé rishalli á þaki eða hluta þess meiri en 45°, eða sé kvistur á þaki, skal bæta við húshæðina þeirri mestu hæð, sem verður fyrir ofan línu, dregna með 45° halla frá skurðlínu þaks og veggflatar. Sé ekki kjallari undir húsinu, skal mæla hæð þess frá lægsta jarðvegi við húshlið.

   Gjald þetta skal talið í heilum krónum, og telst hluti úr krónu sem heil króna. Minnsta gjald er 10 krónur.
2. Fyrir leyfi til að gera breytingu á húsi skal greiða 10 krónur í sveitarsjóð og 10 krónur fyrir hvert annað leyfi til að reisa mannvirki eða breyta því.
3. Ef byggingarfulltrúi er að óþörfu kvaddur til eftirlits samkvæmt ákvæðum byggingarsamþykktar, skal greiða 15 krónur í sveitarsjóð.
4. Byggingarleyfisgjöld verða aldrei endurgreidd, þótt leyfi falli úr gildi vegna þess, að það hafi ekki verið notað innan eins árs. Verði leyfi endurnýjað óbreytt. skal greiða fyrir það 10 krónur, en verði veitt leyfi fyrir breyttu húsi á sömu lóð, er komi í stað hins fyrra, skal greiða fullt gjald samkvæmt 1. lið, en draga frá gjaldinu upphæð þess gjalds, sem greitt var fyrra skiptið.
5. Byggingarfulltrúinn innheimtir öll gjöld samkvæmt þessari samþykkt. En verði vanskil, má hann ekki gefa vottorð um mannvirkið samkvæmt 5. gr., og 8. lið, fyrr en gjöldin eru greidd.
6. Gjöld samkvæmt grein þessari má innheimta með álagi samkvæmt verðlagsvísitölu.

   Skal sveitarstjórn í upphafi hvers árs ákveða álagið fyrir það ár, og má það ekki fara fram úr meðalverðlagsvísitölu næsta árs á undan.

XVI. KAFLI

Gildi byggingarsamþykktar og refsiákvæði.

37. gr.

1. Samþykkt þessi gildir fyrir Garðahrepp.
2. Hún tekur til allra nýrra húsabygginga og mannvirkja, sem ekki eru fullgerð, þegar hún öðlast gildi, þó svo, að ekki verður krafizt niðurrifs á því, sem verið er að gera með heimild í fyrri byggingarsamþykkt.
3. Hún tekur einnig til hækkunar, stækkunar og höfuðbreytinga á eldri byggingum og mannvirkjum, svo og til annarra breytinga að svo miklu leyti, sem við verður komið án verulegrar röskunar á því, sem fyrir er.

38. gr.

Byggingarnefnd skal þegar í stað kæra fyrir héraðsdómara, ef bygging er hafin án þess að leyfi sé fengið fyrir henni, eða á annan hátt er byggt en leyfi stendur til.

Skal þá þegar kveðinn upp úrskurður um, hvort byggingin skuli bönnuð og niður rifin eða numið á brott það, sem þegar hefur verið gert. Úrskurði má skjóta til æðri dóms eftir reglunum um kæru, en málskot frestar ekki framkvæmd úrskurðarins, sem þá fer fram á ábyrgð sveitarsjóðs. Lögreglustjóri annast framkvæmd úrskurðar, og getur hann veitt aðila hæfilegan frest til niðurrifs eða brottnáms ólöglegrar byggingar. Sveitarsjóður greiðir kostnað við framkvæmd héraðsdómara á úrskurðinum, en skyldur skal hinn seki til að endurgreiða kostnaðinn. Sveitarsjóður hefur umfram allar aðrar kröfur forgangsveð í efni, sem komið er í hina óleyfðu byggingu, fyrir endurgreiðslukröfu sinni.

Sektir fyrir brot á byggingarsamþykkt skulu nema 100 til 30000 krónur, og skal farið með slík mál sem almenn lögreglumál. Ef haldið er áfram byggingu, eftir að bann hefur verið lagt við henni skv. ákvæðum þessarar greinar, varðar það eigi minna en 1000 króna sekt. Veita skal bæjarstjóra eða oddvita kost á því fyrir hönd sveitarsjóðs að gera í refsimálinu kröfur til þess að kærði verði dæmdur til að greiða þann kostnað, sem leitt hefur af broti hans.

39. gr.

Byggingarfulltrúi skal semja skrá yfir allar þær byggingar, sem reistar hafa verið í óleyfi, áður en samþykkt þess gekk í gildi og eftir að skipulagsuppdráttur varð til, eða byrjað var að vinna að honum. Síðan skal með venjulegum hætti skorið úr, hvort unnt er að veita leyfi fyrir einhverjum þeirra. Hinar byggingarnar skal rífa, þegar sveitarstjórn krefst þess, og er henni skylt að gera slíka kröfu, nema hún telji, að nauðsyn sé á, að byggingin standi vegna almennra húsnæðisvandræða. Á meðan einhverjar hinna óleyfðu bygginga standa samkvæmt þessari heimild, skal það árlega borið undir sveitarstjórn hverjar þeirra hún vill þá láta rífa. Nú stendur slík óleyfð bygging á óútvísuðu eignarlandi sveitarsjóðs, og öðlast eigandi byggingarinnar, engan rétt til landsins, þótt hún standi þar.

Um niðurrif og brottnám þeirra bygginga, sem sveitarstjórn skv. 1. mgr. krefst, að brott séu teknar, fer eftir því, sem í 38. segir, og varðar það viðurlögum skv. henni, ef byggingin er eigi rifin eða numin brott, jafnskjótt og krafizt er.

Byggingarsamþykkt þessi, sem samin er af hreppsnefnd Garðahrepps, og samþykkt af sýslunefnd Gullbringusýslu staðfestist hér með samkvæmt lögum nr. 19/1905, sbr. lög nr. 55/1921, til að öðlast gildi þegar í stað, og birtist til eftirbreytni öllum, sem hlut eiga að máli.

Félagsmálaráðuneytið, 14. janúar 1961.

Emil Jónsson.

Hallgrímur Dalberg.